

DOLORES
REDONDO

**NEVIDLJIVI
ČUVAR**

Prevela
Gordana Mihajlović

■ Laguna ■

Naslov originala

Dolores Redondo

EL GUARDIÁN INVISIBLE

Copyright © by Dolores Redondo Meira, 2013 By
Agreement with Pontas Literary & Film Agency
Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Eduardu, jer je zatražio da napišem ovu knjigu,
i Rikardu Domingu, koji ju je video kad je bila nevidljiva.*

Rubenu i Esteri, zato što su me nasmejali do suza.

Zaborav je nevoljan čin. Što više želiš
da ostaviš nešto za sobom, više te progoni.

Vilijam Džona Barkli

Ali, drago dete, ovo nije obična jabuka,
čarobna je, ispunjava želje.

Snežana Volta Diznija

1

Ainoa Elisasu je bila druga žrtva basahauna*,¹ mada ga štampa tada još nije tako nazivala. Nešto kasnije oko leševa su počele da se pojavljuju životinjske dlake, ostaci kože i tragovi koji su teško mogli pripadati ljudskoj vrsti, i sve to u nekakvom pogrebnom obredu pročišćenja. Neka opaka, pradavna sila izvirala je iz zemlje, i kao da je utisnula svoj beleg na tela tih šiparica isečene odeće, obrijanih stidnih dlačica i šaka postavljenih u položaj Device Marije.

Kad bi je u kasnim noćnim satima pozvali da dođe na mesto zločina, inspektorica Amaja Salasar je uvek obavljala isti ritual: isključila bi budilnik da ne zvrnda Džejmsu ujutro, uzela u ruke naramak odeće i telefon, i sasvim polako sišla niz stepenice do kuhinje. Obukla bi se pijujući kafu sa mlekom i napisala poruku mužu, a zatim sela u kola i vozila zaokupljena površnim mislima, belim šumom što joj je uvek

¹ Reči označene zvezdicom potražiti u autorkinom Rečniku nepoznatih reči na kraju knjige. (Prim. prev.)

ispunjavao um kad se probudi pre zore. Te misli su je pratile kao ostaci nesanice kojoj još nije došao kraj, mada je duže od sat vremena vozila od Pamplone do mesta zločina gde je čekala žrtva. Preoštro je ušla u krivinu i škripa točkova ju je prinudila da shvati koliko je rastresena; naterala je sebe da pripazi na krivudavi put što se peo uzbrdo i gubio u gustim šumama oko Elisonda. Kroz pet minuta zaustavila je kola pored signalnog svetla i prepoznala sportski automobil doktora Horhea San Martina i džip sudije Estebanes. Izašla je iz vozila i otišla do zadnjeg dela, odakle je izvukla gumene čizme i navukla ih na noge naslonjena na gepek dok su joj prilazili mlađi inspektor Jonan Eçaide i inspektor Montes.

– Loše izgleda, šefice, u pitanju je klinka. – Jonan je pogledao svoje beleške. – Dvanaest-trinaest godina. Roditelji su prijavili da se nije vratila kući u jedanaest sati uveče.

– Malo prerano za prijavu nestanka – učinilo se Amaji.

– Jeste. Po svemu sudeći, pozvala je starijeg brata na mobilni oko osam i deset da mu kaže da je zakasnila na autobus za Ariskun.

– I brat nije ništa rekao do jedanaest?

– Znae kako to ide: „*Aitas*² će me ubiti. Molim te, ne govori im. Možda me poveze otac neke drugarice.“ Sve u svemu, držao je jezik za zubima i uzeo da igra plejstejšn. U jedanaest, kad je video da sestre nema a da majka postaje histerična, priznao je da se Ainoa javila. Otac i majka su otišli u policijsku stanicu u Elisond i uporno tvrdili da se njihovoj ćerki nešto dogodilo. Nije odgovarala na mobilni a već su razgovarali sa svim njenim drugaricama. Pronašla ju je jedna patrola. Kad su došli do krivine, policajci su ugledali devojčine cipele ukraj puta – kazao je Jonan pokazujući baterijskom lampom prema mestu uz ivicu asfalta, gde su

² Bask.: roditelji. (Prim. prev.)

blistale, savršeno poravnate, crne lakovane cipele sa srednje visokom potpeticom. Amaja se sagnula da ih vidi.

– Kao da su pažljivo nameštene, je li ih neko dirao? – upitala je. Jonan je opet pogledao svoje beleške. Amaja je pomislila da je efikasnost mlađeg inspektora, uz to još antropologa i arheologa, kao dar sa neba u teškim slučajevima poput ovog što im je predstojao.

– Ne. Stajale su tako, lepo složene i okrenute ka putu.

– Kaži tehničarima za otiske da dođu kad završe i da pogledaju unutrašnjost cipela. Da bi ih neko tako postavio, morao je zavući prste unutra.

Inspektor Montes, koji je stajao ćutke zagledan u vrhove svojih firmiranih italijanskih mokasina, naglo je podigao glavu, kao da se upravo probudio iz dubokog sna.

– Salasarova – promrsio je u znak pozdrava. I pošao ka ivici puta ne sačekavši je. Amaja je zbunjeno digla obrvu i okrenula se prema Jonanu.

– Šta je ovome?

– Ne znam, šefice, ali došli smo istim kolima iz Pamplone i nije ni beknuo. Mislim da je malo popio.

Da, i ona je tako mislila. Otkako se razveo, ponašanje inspektora Montesa sve više se pogoršavalo, i to ne samo zato što je odskora počeo da pokazuje sklonost ka italijanskim cipelama i šarenim kravatama. Poslednjih nedelja joj je delovao posebno rastrojeno, izgubljen u svom unutrašnjem svetu, hladan i nedokučiv, gotovo autističan.

– Gde je devojka?

– Pored reke. Treba da siđemo niz padinu – objasnio je Jonan, upirući lampom ka jaruzi sa izvinjenjem na licu, kao da je on nekako odgovoran što se telo nalazi tamo.

Dok se spuštala niz strminu koju je reka hiljadama godina usecala u steni, izdaleka je spazila reflektore i trake koje

su opasivale područje dejstva policije. Na jednom kraju, sudija Estebanes je tiho razgovarala sa sekretarom suda bacajući krajičkom oka poglede ka mestu gde je ležalo telo. Oko njih, dvojica fotografa iz forenzičkog tima škljocala su blicevima iz svih uglova. Pored leša je klečao jedan tehničar iz Instituta za sudsku medicinu Navare i kao da je merio temperaturu jetre.

Amaja je zadovoljno ustanovila da sve prisutno osoblje poštuje granice koje su prvi policajci pristigli u to područje odredili za ulazak i izlazak iz ograđenog prostora. Ipak, kao i uvek, učinilo joj se da se tu vrzma previše sveta. Taj osećaj na ivici besmisla možda je poticao od njenog katoličkog vaspitanja, ali svaki put joj se događalo isto, kad je trebalo da stane pred leš, osetila bi onu snažnu potrebu da se osami i izdvoji koja ju je pritiskala kao teret kad ode na groblje, a ovde ju je narušavalo prisustvo stručnjaka, dalekih i tuđih, koji su se kretali oko tog tela, jedinog glavnog junaka ubilačkog čina, a ipak nemog, ućutkanog, na čiji užas se niko nije obazirao.

Prišla je polako, posmatrajući mesto koje je neko odabrao za smrt. Pokraj reke se napravila plaža od pepeljastih oblutaka, koje su tu sigurno nanele bujice prošlog proleća, suv jezičak širine oko devet metara, i pružao se dokle god je mogla da vidi, na slabom svetlu u cik zore. Druga obala reke, široke jedva četiri metra, zalazila je u duboku šumu, sve gušću što se dublje prodiralo u nju. Sačekala je nekoliko sekundi da tehničar iz forenzičkog tima završi sa fotografisanjem leša; kad je bio gotov primakla se, stala pored devojčinih stopala, i kao što je imala običaj, izbacila iz glave sve druge misli, pogledala telo što je ležalo nadomak reke i jedva čujno izgovorila kratku molitvu. Tek tada je osetila da je spremna da ga pogleda kao delo ubice.

Ainoa Elisasu je za života imala lepe kestenjaste oči i one su sad zurile u nebeski svod zaustavljene u izrazu iznenađenja. Na glavi, blago zabačenoj unazad, video se komad grubog kanapa usečen u meso na vratu dok nije gotovo nestao. Amaja se nagnula nad telo da vidi kako je vezan.

– Nema ni čvora, jednostavno je stezao dok nije prestala da diše – prošaputala je skoro sebi u bradu.

– Mora biti da je neko snažan, muškarac? – pretpostavio je Jonan iza nje.

– Verovatno, mada devojka nije mnogo visoka, otprilike metar i pedeset pet, i vrlo je mršava; to je mogla učiniti i žena.

Doktor San Martin, koji je do tog trenutka razgovarao sa sudijom i sekretarom suda, prišao je lešu pošto se oprostio od Estebanesove uz kurtoazni rukoljub.

– Inspektorko Salasar, uvek je zadovoljstvo videti vas, makar i pod ovakvim okolnostima – pozdravio ju je veselo.

– Takođe, doktore San Martine. Kako vam izgleda ovo što imamo ovde?

Lekar je uzeo beleške od tehničara i bacio letimičan pogled naginjući se nad leš, ali je prethodno odmerio Jonana da bi procenio koliko je mlad i kakvo znanje poseduje. Amaji je taj pogled bio dobro poznat. Pre nekoliko godina, i ona je bila žutokljuna mlađa inspektorka koju je trebalo uputiti u skrivene tajne smrti, a San Martin, uvaženi profesor, nikad nije dopuštao da mu to zadovoljstvo izmakne iz ruku.

– Priđite, Eçaide, dođite ovamo i možda nešto naučite.

Doktor San Martin je navukao hirurške rukavice izvučavši ih iz svoje kožne gledston torbe i blago opipao devojčinu vilicu, vrat i ruke.

– Šta znate o mrtvačkoj ukočenosti, Eçaide?

Jonan je uzdahnuo pre nego što je progovorio glasom nalik na onaj kojim je u svojim đačkim danima sigurno odgovarao profesorki na času.

– Pa, znam da počinje na očnim kapcima tri sata posle smrti, da se širi preko lica i vrata do grudi, i naposljetku obuhvati ceo trup i udove. U uobičajenim uslovima potpuna ukočenost nastupi za oko dvanaest sati, a počne da nestaje obrnutim redosledom oko trideset i šest časova kasnije.

– Nije loše, šta još? – podstakao ga je doktor.

– Jedan je od glavnih znakova za određivanje vremena smrti.

– A mislite li da bi bilo moguće napraviti procenu zasnovanu jedino na stepenu mrtvačke ukočenosti?

– Pa... – snebivao se Jonan.

– Kategorično ne – izjavio je San Martin. – Stepenu ukočenosti može biti različit u zavisnosti od stanja mišića pokojnika, temperature u prostoriji ili napolju, kao u ovom slučaju, gde se usled krajnje visokih ili niskih temperatura može činiti da postoji mrtvačka ukočenost, na primer u slučaju leševa izloženih visokim temperaturama ili onih gde je došlo do kadaveričkog spazma. Zna li šta je to?

– Mislim da se tako zove ono kada se u trenutku smrti mišići udova zategnu toliko da bi bilo teško istrgnuti iz njih neki predmet koji drže upravo u tom času.

– Tako je, prema tome na forenzičkom patologu leži velika odgovornost. Vreme ne sme biti određeno a da se ne uzmu u obzir ti elementi i, naravno, hipostaze... Posmrtno bledilo, da biste me razumeli. Verovatno ste gledali neku od onih američkih serija u kojima forenzičar klekne pored tela i nakon dva minuta izrekne vreme smrti – kazao je dižući teatralno obrvu. – E pa, dozvolite da vam kažem da je to laž. Analiza količine kalijuma u očnoj vodici predstavljala je veliki napredak, ali tek posle obdukcije moći ću da tačnije ustanovim vreme. Sad i sa ovim što imam ovde mogu da vam kažem jedino sledeće: trinaest godina, ženski pol. Po

temperaturi jetre rekao bih da je mrtva dva sata. Još nije nastupila ukočenost... – dodao je opipavajući opet devojčinu vilicu.

– To prilično odgovara vremenu kad je telefonirala kući i kad su roditelji podneli prijavu. Da, jedva dva sata.

Amaja je sačekala da lekar ustane pa onda ona klekla pored devojke. Nije joj promakao Jonanov pogled pun olakšanja kad je video da se oslobodio forenzičarevog ispitivanja. Oči zagledane u beskraj i poluotvorena usta u izrazu što kao da je odavao čuđenje, ili je to možda bio poslednji pokušaj da udahne vazduh, davali su Ainoinom licu izgled detinjeg iznenađenja, kao da je mala devojčica i da joj je rođendan. Sva odeća bila je isečena pravilnim rezovima od vrata do prepona i pomaknuta ulevo i udesno kao omot nekog jezivog poklona. Sa reke je pirnuo povetarac i malo pomerio devojčine ravne šiške a do Amaje se popeo miris šampona pomešan sa reskijim mirisom duvana. Zapitala se da li je malecka pušila.

– Miriše na duvan. Zna li da li je nosila tašnu?

– Jeste, nosila je. Još je nismo našli, ali moji ljudi prečešljavaju oblast do kilometra nizvodno – rekao je inspektor Montes pružajući ruku u pravcu reke.

– Pitajte njene drugarice gde su bile i sa kim.

– Čim svane, šefice – kazao je Jonan dodirujući sat. – Drugarice su joj balavice od trinaest godina, sigurno spavaju.

Zagledala je ruke položene uz telo. Bele, potpuno čiste, sa dlanovima okrenutim nagore.

– Jeste li zapazili položaj šaka? Neko ih je namerno namestio tako.

– Slažem se – kazao je Montes, koji je stajao pokraj Jonana.

– Neka ih fotografišu, i zaštitite ih što pre. Možda je pokušala da se odbrani. Iako su nokti i šake izgleda dosta čisti, možda budemo imali sreće – kazala je obraćajući se agentu

iz forenzičkog tima. Forenzičar se opet nagnuo nad devojku, naspram Amaje.

– Moraćemo da sačekamo obdukciju, ali ja bih se odlučio za gušenje kao uzrok smrti, a s obzirom na jačinu kojom se konopac usekao u meso, rekao bih da se to odigralo veoma brzo. Rezovi po telu su površinski i jedina svrha im je bila da se iseče odeća. Napravljeni su vrlo oštrim predmetom, sečivom, rezačem ili hirurškim nožem. To ću ti kazati kasnije, ali kad ih je načinio, devojka je već bila mrtva. Gotovo da nema krvi.

– A pubis? – upitao je Montes.

– Mislim da je istim predmetom za sečenje obrijao stidne dlačice.

– Možda da bi odneo deo kao trofej, šefice? – izneo je pretpostavku Jonan.

– Ne, ne verujem. Vidi kako ih je pobacao levo i desno od tela – odvrtila je Amaja upirući rukom u nekoliko gomilica tankih dlaka. – Pre bi se reklo da je želeo da ih ukloni, da bi ih zamenio ovim – kazala je pokazujući na mastan kolačić zlatne boje, postavljen na devojčin ćosavi pubis.

– Odvratni kučkin sin. Zašto moraju to da rade? Nije mu bilo dosta što je ubio klinku, nego je morao i da stavi to tu. Šta li prolazi kroz glavu nekome ko je kadar za tako nešto? – uzviknuo je Jonan sa gađenjem na licu.

– To je tvoj posao, mali, da pogodiš šta misli ta svinja – kazao je Montes prilazeći doktoru San Martinu.

– Da li ju je silovao?

– Rekao bih da nije, mada ne mogu da budem siguran dok je ne pregledam detaljnije. Inscenacija ima izrazito seksualni karakter... Isečena odeća, razgolićene grudi, obrijan pubis... I kolačić... Kao da je mantekada,³ ili...

³ Vrsta tipičnog španskog kolača od biskvitnog testa, nalik na francuske madlene. (Prim. prev.)

– To je ćanćigori – umešala se Amaja. – Kolač tipičan za ovaj kraj, mada je ovaj manji nego što ih obično viđam. Ali to je ćanćigori, nema sumnje. Mast, brašno, jaja, šećer, kvasac i prženo salo za testo, veoma starinski recept. Jonane, neka ga stave u kesu i molim vas – kazala je obraćajući se svima – ovo sa kolačem ne pominjite nikome, za sada je to poverljiva informacija.

Svi su potvrdili da neće.

– Ovde smo završili. San Martine, vaša je. Vidimo se u Institutu za sudsku medicinu.

Ustala je i bacila poslednji pogled na devojkicu pre nego što je krenula uzbrdo do svog automobila.

2

Za to jutro inspektor Montes je odabrao upadljivu kravatu od ljubičaste svile, nesumnjivo vrlo skupu, uz košulju lila boje; izgledao je elegantno, ali je pomalo podsećao na policajca iz Majamija, i to je delovalo neukusno. Mora da su isto to pomislili i policajci koji su se peli sa njima liftom. Amaji nije promaklo kako je jedan od njih značajno klimnuo glavom drugome dok su izlazili. Pogledala je Montesa, verovatno je i on to primetio; međutim Montes je čitao beleške na svom PDA uređaju dok se oko njega širio miris *Armanijevog* parfema, naizgled i ne primećujući kakav utisak ostavlja.

Vrata sale za sastanke bila su zatvorena, ali pre nego što je stigla da dodirne ručicu, uniformisani policajac je otvorio iznutra, kao da je stajao upravo tu iščekujući njihov dolazak. Pomerio se u stranu i pred njima se ukazala velika i svetla prostorija, a inspektorka Salasar je ugledala više ljudi nego što je očekivala. Komesar je sedeo u čelu stola a sa njegove desne strane dva mesta su bila prazna. Dao im je znak da priđu i dok su išli kroz salu, predstavljao im je prisutne.

– Inspektorko Salasar, inspektore Montese, poznajete inspektora Rodrigesa iz forenzičkog tima i doktora San Martina. Mlađi inspektor Agire, iz odeljenja za opojne droge, mlađi inspektor Sabalsa i inspektor Irijarte, iz stanice u Elisondu. Pogodilo se da juče nisu bili u Elisondu kad je pronađen leš.

Amaja se rukovala sa njima i klimnula glavom onima koje je poznavala.

– Inspektorko Salasar, inspektore Montese, pozvao sam vas na ovaj sastanak pošto podozrevam da će slučaj Ainoe Elisasu imati većih posledica nego što bi se očekivalo – kazao je komesar i opet seo, pokazujući im da i oni zauzmu mesta. – Jutros nas je pozvao inspektor Irijarte da nas obavesti o otkrićima koja možda mogu biti značajna za dalji tok slučaja na kome radite.

Inspektor Irijarte se nagnuo napred i spustio na sto dve ručerde kakovima bi se mogao podičiti *aiskolari*.*

– Pre mesec dana, tačno petog januara – kazao je gledajući svoje beleške u malom notesu sa crnim kožnim koricama, gotovo nevidljivom u njegovim rukama – neki čobanin iz Elisonda poterao je ovce na reku da ih napoji i pronašao leš jedne devojke, Karle Uarte, stare sedamnaest godina. Nestala je u novogodišnjoj noći nakon što je bila u diskoteci *Kras test* u Elisondu sa društvom i dečkom. Oko četiri ujutro izašla je odatle sa njim, a četrdeset pet minuta kasnije momak se vratio sam; ispričao je jednom drugu da su se posvađali i da se naljutila, izašla iz kola i pošla pešice. Drug ga je ubedio da odu da je potraže, vratili su se tamo sat vremena kasnije, ali od devojke nije bilo ni traga ni glasa. Kažu da se nisu previše zabrinuli, pošto u taj kraj često navraćaju ljubavni parovi i pušači džointa i hašiša; uz to, devojka je bila veoma popularna, pa su pretpostavili da ju je neko povezao. U

dečkovim kolima pronašli smo vlasi njene kose i bretelu silikonskog brushaltera.

Irijarte je uzdahnuo i pogledao Montesa i Amaju, pa nastavio:

– A sad dolazi deo koji vas može zanimati. Karla se pojavila u kraju udaljenom oko dva kilometra od mesta gde je pronađena Ainoa Elisasu. Zadržana konopcem za pakovanje, odeće isečene odozgo nadole.

Amaja je pogledala Montesa uznemireno.

– Sećam se da sam o tom slučaju čitala u novinama. Je li joj pubis bio obrijan? – upitala je.

Irijarte je pogledao mlađeg inspektora Sabalsu, a ovaj je odgovorio:

– Nije bilo pubisa, ceo taj deo tela odstranjen je ugrizima, reklo bi se životinjskim; u obdukcijском izveštaju pojavljuju se materijalni dokazi o ujedima najmanje tri vrste životinja i nekoliko dlaka koje pripadaju divljoj svinji, lisici i nečemu što bi mogao biti medved.

– Pobogu! Medved? – uzviknula je Amaja smeškajući se u neverici.

– Nismo sigurni, poslali smo otiske u Institut za proučavanje tabanaša na Pirinejima i još nismo dobili odgovor, ali...

– A kolačić?

– Nije bilo kolačića... Mada možda i jeste. To bi objasnilo ugrize na preponama, pošto bi životinje veoma privukao sladak i nepoznat miris.

– Je li bilo ugriza na još nekom mestu na telu?

– Ne, nije bilo više ugriza, ali jeste tragova od papaka.

– A ostataka stidnih dlačica razbacanih u blizini leša? – htela je da zna Amaja.

– Ni toga, ali treba da uzmete u obzir da je leš Karle Uarte jednim delom bio uronjen u reku, od gležnjeva do guzova, a

da su nekoliko dana posle njenog nestanka padale jake kiše. Ako je nečeg i bilo, voda ga je odnela.

– To vam nije privuklo pažnju juče kad ste pregledali devojčicu? – upitala je Amaja okrećući se ka forenzičaru.

– Dabome da jeste – izjavio je San Martin – ali situacija nije tako jasna, to su samo sličnosti. Znete li vi koliko leševa ja vidim za godinu dana? U mnogim slučajevima postoje zajednički elementi a da nisu ničim povezani. U svakom slučaju, jeste mi privuklo pažnju, ali pre nego što išta kažem, morao bih da pogledam svoje beleške sa obdukcije. U Karlinom slučaju sve je ukazivalo na seksualni napad njenog dečka. Bila je propisno naduvana i treštena pijana, imala je nekoliko šljiva na vratu i trag ujeda na dojci, a on je odgovarao mladićevoj vilici; pored toga, pronašli smo ostatke kože osumnjičenog ispod njenih noktiju, i podudarali su se sa dubokom ogrebotinom na njegovom vratu.

– Je li bilo sperme?

– Nije.

– Šta je kazao momak? Uzgred, kako se zove? – upitao je Montes.

– Zove se Migel Anhel de Andres. I rekao je da je uzeo kokain i ekstazi pored alkohola – Agire se nasmešio – i sklon sam da mu verujem. Uhapsili smo ga na praznik Sveta tri kralja i takođe je bio propisno naduvan, na testu je bio pozitivan na četiri vrste droge, uključujući i kokain.

– Gde je taj divni mladi čovek sada? – upitala je Amaja.

– U zatvoru u Pamploni, čeka suđenje, optužen je za seksualni napad i ubistvo, bez kaucije... Bio je pritvaran i ranije zbog droga – kazao je Agire.

– Inspektori, mislim da je neophodno da odete u zatvor i opet ispitajte Migela Anhela de Andresa. Možda nije slagao kad je izjavio da nije ubio devojkicu.

– Doktore San Martine, možete li nam dati izveštaj o obdukciji Karle Uarte? – upitao je Montes.

– Naravno.

– Pre svega nas zanimaju fotografije napravljene na mestu događaja.

– Dostaviću vam ih što pre.

– I ne bi bilo naodmet ponovo pregledati devojčinu odeću, sad kad znamo šta treba da tražimo – istakla je Amaja.

– Inspektor Irijarte i mlađi inspektor Sabalsa vodili su ovaj slučaj u stanici u Elisondu. Inspektorko Salasar – oglasio se komesar – vi ste odande, je li?

Amaja je potvrdila.

– Oni će vam pružiti svu potrebnu pomoć – rekao je komesar ustajući i stavljajući do znanja da je sastanak završen.

3

Momak pred njom sedeo je blago poguren, kao da na leđima nosi veliki teret, ruke su mu mlitavo visile iznad kolena, a na koži lica su se providele stotine sićušnih ružičastih kapilara, dok su se oko očiju crneli duboki podočnjaci. Nikakve dodirne tačke sa fotografijom za koju se Amaja sećala da ju je videla u novinama pre mesec dana, na kojoj je prkosno pozirao pored svog automobila. Kao da su iščezli sva sigurnost, poza uobraženog mladog mužjaka pa čak i deo mladosti. Kad su Amaja i Jonan Eçaide ušli u sobu za saslušanja, momak je gledao u neku neodređenu tačku u prostoru i bilo mu je teško da se vrati odande.

– Zdravo, Migele Anhele.

Nije odgovorio. Uzdahnuo je i ćutke ih pogledao.

– Ja sam inspektorka Salasar, a ovo je – kazala je pokazujući na Jonana – mlađi inspektor Eçaide. Želimo da razgovaramo s tobom o Karli Uarte.

Podigao je glavu i prošaputao, kao da ga je ophrvao veliki umor:

– Nemam ništa da kažem, sve što sam mogao da kažem piše u mojoj izjavi... Nema ničeg više, to je istina, nema ničeg

više, ja je nisam ubio i to je to, nema ničeg više, ostavite me na miru i razgovarajte sa mojim advokatom.

Opet je pognuo glavu i usredsredio svu pažnju na ruke, suve i blede.

– Dobro – uzdahnula je Amaja – vidim da ovo nije bio dobar početak. Hajde da probamo još jednom. Ne verujem da si ubio Karlu.

Digao je pogled, ovog puta iznenađeno.

– Mislim da je bila živa kad si otišao odande, i mislim da joj je zatim neko prišao i ubio je.

– Tako je... – izustio je Migel Anhel zamuckujući. – Mora biti da se tako desilo. – Krupne suze su mu se skotrljale niz lice i zadrhtao je. – Tako je, mora biti da se tako desilo, ja je nisam ubio, verujte mi, molim vas, ja je nisam ubio.

– Verujem ti – kazala je Amaja i spustila pakovanje papirnih maramica na površinu stola. – Verujem ti i pomoći ću ti da izađeš odavde.

Momak je isprepleo prste u znak molbe.

– Molim vas, molim vas – mrmljao je.

– Ali pre toga ti moraš da pomogneš meni – kazala je inspektorka gotovo umilno. Obrisao je suze ne prestajući da cmizdri i govoreći da hoće. – Pričaj mi o Karli. Kakva je bila?

– Karla je bila fenomenalna, opaka riba, vrlo lepa, vrlo otvorena, imala je mnogo prijatelja...

– Kako ste se upoznali?

– U srednjoj školi, ja sam je napustio i sad radim... Dok se ovo nije dogodilo, radio sam sa bratom, premazivao krovove katranom. Lepo mi je išlo, zarađuje se dobra lova; sranje od šljake, ali dobro je plaćeno. Ona je i dalje učila, mada je ponavljala razred i želela je da batali školu, međutim roditelji nisu hteli ni da čuju a bila je poslušna.

– Rekao si da je imala mnogo prijatelja, znaš li da li se viđala sa još nekim? Sa nekim drugim momkom?

– Ne, ne, ni govora o tome – usprotivio se, energija mu se vratila a čelo nabralo – bila je sa mnom i ni sa kim više.

– Kako možeš biti tako siguran?

– Jesam. Pitajte njene drugarice, bila je luda za mnom.

– Jeste li imali seks?

– I to dobar – odgovorio je smeškajući se.

– Kad je pronađen Karlin leš, imala je belege od tvojih zuba na jednoj dojci.

– Objasnio sam onomad. Sa Karlom je bilo tako, tako je volela, a i ja. Odgovarao nam je grublji seks, pa šta? Nisam je tukao niti išta slično tome, to su bile samo igre.

– Kažeš da je volela žešći seks, a ipak si izjavio – rekao je Jonan gledajući beleške – da te noći nije htela da ima odnose, i da si se ti zbog toga naljutio. Tu se nešto ne uklapa, zar ne?

– To je bilo zbog droga, u jednom trenutku bi se skroz napalila, a minut kasnije bi postala paranoična i govorila da neće... Naravno da sam popizdeo, ali nisam je silovao i nisam je ubio, dešavalo nam se to i ranije.

– A jesi li je i ranije izbacivao iz kola i ostavljao samu usred šume?

Migel Anhel ga je ošinuo besnim pogledom i progutao pljuvačku, pre nego što je odgovorio.

– Ne, tada je bilo prvi put, i nisam je ja izbacio iz kola: ona je furnula i nije htela ponovo da uđe, mada sam je molio... A onda mi se smučilo i otišao sam.

– Izgrebala te je po vratu – primetila je Amaja.

– Rekao sam vam, tako je volela; ponekad je umela da mi unakazi leđa. Naše društvo može da vam kaže; letos, dok smo se sunčali, videli su tragove ujeda na mojim ramenima, neko vreme su se smejali i nazivali je vučicom.

– Kad ste poslednji put imali seksualne odnose pre te noći?

– Valjda dan pre toga, uvek kad se nađemo mi smo se tucali, kazao sam vam da je bila luda za mnom.

Amaja je uzdahnula i ustala dajući znak čuvaru.

– Samo još nešto. Kako joj je izgledao pubis?

– Pubis? Hoćete da kažete dlačice oko pičke?

– Jeste, dlačice oko pičke – potvrdila je Amaja i ne trenuvši. – Kako su izgledale?

– Obrijane, ostavila ih je vrlo malo – odvratio je uz osmeh – tačno iznad.

– Zašto se brijala?

– Kazao sam vam već da smo nas dvoje voleli takve stvari.

Obožavao sam...

Kad su se zaputili ka vratima, Migel Anhel je ustao.

– Inspektorko. – Čuvar mu je dao znak da sedne. Amaja se okrenula prema njemu.

– Recite, zašto mi sad verujete, a ranije niste?

Pre nego što je odgovorila, pogledala je Jonana, dvoumeći se da li taj petlič zaslužuje objašnjenje ili ne. Odlučila je da ga zaslužuje.

– Zato što se pojavila još jedna mrtva devojka i njeno ubistvo pomalo podseća na Karlino.

– Eto vam! Vidite li? Kad ću izaći odavde? – Pre nego što je odgovorila, Amaja se okrenula ka izlazu.

– Bićeš obavešten.

4

Gledala je kroz prozor kad je sala iza nje počela da se puni, i dok je slušala povlačenje stolica i žamor glasova, naslonila je ruke na okno, orošeno mikroskopski sitnim kapljicama daha. Hladnoća joj je donela iznenadnu spoznaju da je zima i sliku vlažne i sive Pamplone tog februarskog popodneva, dok je svetlost brzo bežala ka visinama. Taj pokret ju je ispunio nostalgijom za letom, dalekim kao da pripada nekom drugom svetu, nekom kosmosu punom svetlosti i topline, gde je nemoguće da su mrtve devojčice ostavljene u zaleđenom rečnom koritu.

Do nje je stajao Jonan i pružao joj kafu s mlekom; zahvalila je osmehom i uhvatila je obema rukama, uzalud nastojeći da se toplota čaše prenese na njene skočanjene prste. Sela je i sačekala dok Montes nije zatvorio vrata a žamor u prostoriji se stišao.

– Fermine? – kazala je pozivajući inspektora Montesa da počne.

– Otišao sam u Elisondo da razgovaram sa roditeljima devojaka i sa čobaninom koji je pronašao telo Karle Uarte.

Od roditelja nema vajde, Karlini kažu da im se nije dopadalo ćerkino društvo, da su mnogo izlazili i da su pili, i ubeđeni su da je krivac njen dečko. Zanimljiv detalj: nisu podneli prijavu nestanka sve do četvrtog januara, a kad se ima u vidu da je devojka otišla od kuće trideset prvog decembra... Prave se navodeći da joj je prvog januara bio rođendan i da su mislili da je pobegla od kuće kao što je često pretila, i tek kad su stupili u kontakt sa njenim drugaricama, saznali su da je nisu videle danima.

Roditelji Ainoe Elisasu su u najdubljem šoku, i ovde su, u Pamploni, u Institutu za sudsku medicinu, čekaju da im se preda telo posle obdukcije. Devojčica je bila pravo srce i ne shvataju kako je neko mogao to da učini njihovoj ćerki. Ni brat nije bio od velike pomoći, on krivi sebe što ih nije obavestio ranije. A drugarice iz Elisonda kažu da su najpre bile kod jedne od njih a zatim se prošetale selom, da je Ainoa najednom shvatila koliko je sati i otrčala; niko nije pošao sa njom pošto je stanica veoma blizu. Ne sećaju se da im je prilazio iko sumnjiv, nisu se ni sa kim posvađale a Ainoa nije imala dečka i nije se muvala ni sa kim. Najzanimljiviji je bio razgovor sa čobaninom Hoseom Migelom Arakamom, taj je pravi lik. Drži se prvobitne izjave, ali najvažnije je nešto čega se setio tek posle nekoliko dana, sitnica kojoj u tom trenutku nije pridavao značaja pošto se činilo da nije povezana sa pronalaskom leša.

– Hoćeš li već jednom reći šta je? – unervozila se Amaja.

– Pričao mi je da u taj kraj zalaze mnogi ljubavni parovi i da su ga uneredili, da je sve puno opušaka, praznih konzervi, upotrebljenih kondoma pa čak i najlonskih čarapa i gaćica, i najednom izjavi da je jednog dana neka ženska ostavila tamo par novih svećanih cipela, crvene boje.

– Opis odgovara cipelama kakve je nosila Karla Uarte u novogodišnjoj noći a nisu pronađene kada i leš – ukazao je Jonan.

– I to nije sve. Siguran je da ih je video prvog januara; tog dana je radio, i mada nije odveo ovce da ih napoji na starom mestu na reci, jasno je video cipele. Po njegovim rečima, stajale su tamo kao da ih je neko namestio, kao kad ideš na spavanje ili da se kupaš u reci – kazao je čitajući beleške.

– Ali kad je pronađen Karlin leš, zar nisu pronađene i cipele? – upitala je Amaja gledajući izveštaj.

– Neko ih je odneo – pojasnio je Jonan.

– I to ne ubica, gotovo bi se reklo da ih je ostavio tamo da označi oblast – rekao je Montes, na časak razmislio o toj ideji pa nastavio. – Što se ostalog tiče, obe devojke su išle u srednju školu u Lekarosu, i ako su se znale iz viđenja, što je dosta verovatno, nije postojala veza između njih: bile su različitog uzrasta, imale drugo društvo... Karla Uarte je živela u četvrti Ansanborda. Salasarova, tebi je verovatno poznata. – Amaja je potvrdila. – A Ainoa u susednom selu.

Nagnuo se nad beleške i Amaja je zapazila nekakvu uljastu supstancu razmazanu svuda po njegovoj kosi.

– Montese, šta ti je to na kosi?

– Brilljantin – odgovorio je prelazeći rukom preko potiljka. – Stavili su mi ga u frizerskom salonu. Možemo li da nastavimo?

– Naravno.

– Pa, za sada nema mnogo više od toga. Kako ste vi prošli?

– Razgovarali smo sa Karlinim dečkom – odvrtila je Amaja – i ispričao nam je mnogo toga zanimljivog, na primer da je njegova devojka volela grub seks, sa ogrebotinama, ujedima i pljuskama, a to su potvrdile i Karline drugarice,

volela je da im potanko priča o svojim sudarima i seksu. To bi opravdalo ogrebotine i ujed na dojci. Odgovara njegovim ranijim izjavama: da je devojka bila prilično poremećena zbog droga koje je uzela i da je postala doslovno paranoična. Uklapa se sa toksikološkim izveštajem. I takođe nam je ispričao da je Karla Uarte obično brijala stidne dlačice, što bi objasnilo zašto na mestu zločina nije pronađena nijedna.

– Šefice, imamo fotografije sa mesta zločina Karle Uarte.

Jonan je poređao slike na stolu i svi su se sagnuli oko Amaje da pogledaju. Karlino telo se pojavilo u kraju gde se reka često izliva iz korita. Svečana crvena haljina i donji veš, takođe crven, bili su pocepani od grudi do prepona. Konopac kojim je zadavljena nije se video na fotografiji zbog otoka na vratu. Sa jedne noge je visila poluprovidna traka za koju je isprva pomislila da je koža a zatim shvatila da su to ostaci čarape.

– Dosta dobro je očuvana za nekoga ko je proveo pet dana na otvorenom – primetio je jedan tehničar – nesumnjivo zahvaljujući hladnoći: te nedelje temperatura preko dana nije prelazila šest stepeni, a noću je često padala ispod nule.

– Obratite pažnju na položaj ruku – pozvao ih je Jonan.

– Okrenute su nagore, kao kod Ainoe Elisasu.

– Karla je za doček Nove godine odabrala kratku crvenu haljinu, sa bretelama, i belu jaknu, imitaciju jedne vrste pliša, koja nije pronađena – pročitala je Amaja. – Ubica je isekao haljinu od dekoltea naniže, i pomakao donji veš i dve polovine haljine ulevo i udesno. Na preponama nedostaje nepravilno parče kože i tkiva deset puta deset centimetara.

– Ako je ubica na Karlinom pubisu ostavio jedan od tih ćanćigoriya, to bi objasnilo zašto su je zveri izujedale samo tu.

– A zašto nisu izujedale Ainou? – upitao je Montes.

– Nije bilo vremena – odgovorio je doktor San Martin ulazeći u salu. – Inspektorko, izvinite što kasnim – kazao je i seo.

– A nas ostale ko šiša – promrsio je kroz zube Montes.

– Životinje idu na pojilo u zoru; za razliku od prve žrtve, devojčica je bila tamo jedva dva sata. Donosim izveštaj sa obdukcije i mnogo novosti. Obe su umrle na potpuno isti način, zadavljene izuzetno snažno stegnutim konopcem. Ni jedna ni druga se nisu opirale. Odeća obeju isečena je vrlo oštrim predmetom koji je napravio površinske posekotine na koži grudi i trbuha. Ainoine stidne dlačice su obrijane verovatno istim tim oštrim predmetom i razbacane oko leša. Na pubisu je ostavljen kolačić.

– Čancígori – precizirala je Amaja – slatkiš tipičan za taj kraj.

– Nije pronađen nikakav kolačić na telu Karle Uarte; ipak, kao što ste vi naložili, inspektorko, dok smo tražili tragove, na njenoj odeći smo otkrili ostatke šećera i brašna slične onima od slatkiša ostavljenog na telu Ainoe Elisasu.

– Možda ga je pojela za desert a nekoliko mrvica zaostalo na haljini – rekao je Jonan.

– Bar kod svoje kuće nije, proverio sam – objasnio je Montes.

– Nije dovoljno da se dovedu u vezu – kazala je Amaja bacajući hemijsku olovku na sto.

– Mislim da imamo to što vam je potrebno, inspektorko – rekao je San Martin saučesnički klimajući glavom pomoćniku.

– A šta onda čekate, doktore San Martine? – upitala je Amaja ustajući.

– Mene – odgovorio je komesar ulazeći u salu. – Molim vas, nemojte ustajati. Doktore San Martine, kažite im ono što ste kazali meni.

Forenzičarev pomoćnik je na tablu postavio grafikon sa nekoliko nizova boja i brojčanih skala, očigledno poređenje. San Martin je ustao i progovorio čvrstim glasom, kao neko ko je navikao da daje kategorične izjave.

– Obavljene analize potvrđuju da su konopci upotrebljeni u oba zločina istovetni. Mada to nije konačno. U pitanju je konopac za pakovanje, u veoma čestoj upotrebi na seoskim imanjima, u građevinarstvu, trgovini na veliko. Proizvodi se u Španiji i prodaje u gvoždarama i velikim salonima tipa „uradi sam“, kao *Aki* ili *Leroa Merlen* – napravio je prilično teatralnu pauzu, nasmešio se i produžio, pogledavši prvo komesara pa Amaju. – Konačna je činjenica da su ta dva parčeta odsečena jedno za drugim i da su sa istog kalema – rekao je pokazujući dve fotografije visoke definicije na kojima se videlo nešto što je ličilo na dva parčeta istog kanapa savršeno presečena po sredini. Amaja je polako sela ne skidajući pogled sa fotografija.

– Imamo seriju – prošaputala je.

Talas suzdržanog uzbuđenja prostrujao je prostorijom. Sve glasniji žamor se naprečac utišao kad je komesar uzeo reč.

– Inspektorko Salasar, kazali ste da ste vi iz Elisonda, zar ne?

– Da, gospodine, cela moja porodica živi tamo.

– Mislim da ste zbog poznavanja te oblasti i još nekih elemenata slučaja, uz svoje znanje i iskustvo, pogodni da budete na čelu istrage. Uz to, vaš boravak u FBI-ju u Kvantiku sad nam može biti od velike koristi. Izgleda da imamo serijskog ubicu, a vi ste tamo danonoćno radili sa najboljima na tom polju... Metode, psihološki profili, prethodni slučajevi... Sve u svemu, vi ćete voditi slučaj, i dobićete svu potrebnu saradnju i ovde i u Elisondu.

Oprostio se klimanjem glave i izašao iz sale.

– Neka je sa srećom, šefice – rekao je Jonan pružajući joj ruku i ne prestajući da se osmehuje.

– Čestitam, inspektorko Salasar – kazao je San Martin.

Amaji nije promaklo neraspoloženje na licu Montesa, koji ju je ćutke gledao dok su ostali prilazili da čestitaju. Nekako se izmakla da je ne bi više tapšali po leđima.

– Krenućemo u Elisondo sutra ranom zorom, želim da prisustvujem sahrani i pogrebnoj misi Ainoe Elisasu. Kao što znate, tamo imam rodbinu, tako da ću sigurno ostati. Vi – kazala je obraćajući se celom timu – možete dolaziti svakog dana dok bude trajala istraga, to je samo pedeset kilometara, a put je dobar.

Montes joj je prišao pre nego što je izašla iz sale i kazao pomalo prezrivo tonom:

– Imam samo jednu nedoumicu, hoću li morati da vam govorim „šefice“?

– Fermine, ne budi smešan, ovo je nešto privremeno i...

– Ne trudite se, šefice, čuo sam komesara, dobićete svu moju saradnju – kazao je salutirajući podrugljivo i izašao iz prostorije.

5

Koračala je pomalo rasejano starim delom Pamplone približavajući se svojoj kući, starom restauriranom zdanju u Ulici trgovaca. Tridesetih godina u prizemlju se nalazila fabrika kišobrana, još se videla nekadašnja ploča sa reklamom *Kišobrani Isagire*, „kvalitet i prestiž u vašim rukama“. Džejms je govorio da ju je odabrao pre svega zbog prostrane i svetle radionice, savršene da u njoj smesti vajarski atelje, ali Amaja je znala da je njen muž kupio tu kuću nasred putanje ensijera⁴ iz istog razloga koji ga je i doveo u Pamplonu. Kao hiljade drugih Amerikanaca, osećao je neizmernu strast prema Sanferminima,⁵ prema Hemingveju i prema tom gradu, strast koja je njoj delovala gotovo detinjasto a on ju je proživljavao svake godine iznova kad dođe praznik.

⁴ Špan.: *encierro* – trčanje pred bikovima, kravama ili juncima određenim ulicama grada ili sela čiji prilazi su zatvoreni. (Prim. prev.)

⁵ Praznik koji se proslavlja svake godine u čast Svetog Fermina u Pamploni, počinje šestog a završava se četrnaestog jula u ponoć. Među najpoznatijim dešavanjima u toku praznika upravo su ensijerosi ili trke bikova. (Prim. prev.)

Na Amajino olakšanje, Džejms nije trčao na ensijeru, ali je zato svakodnevno prelazio osamsto pedeset metara puta od Santo Dominga i naučio napamet svaku krivinu, svaku neravninu, svaku kamenu kocku kaldrme, dok ne bi došao do trga. Obožavala je da gleda kako se smeška svake godine kad se primakne svetkovina, kako iz škrinje vadi belu odeću i uporno kupuje novu maramu iako ih je imao više od sto. Kad ga je upoznala, bio je živio dve godine u Pamploni; stanovao je u jednom lepom stanu u centru a za rad je iznajmljivao atelje u neposrednoj blizini gradske većnice. Kad su odlučili da se venčaju, Džejms ju je odveo da vidi kuću u Ulici trgovaca a njoj se učinila prelepa, mada suviše velika i skupa. Ali to nije bio problem za Džejmsa, on je još tada počinjao da uživa određeni ugled u umetničkom svetu; uz to, poticao je iz bogate porodice proizvođača radne odeće, vodeće u Sjedinjenim Državama. Kupili su kuću, Džejms je smestio atelje u bivšoj radionici i obećali su jedno drugome da će je ispuniti decom čim Amaja postane inspektorka u odeljenju za ubistva.

Od unapređenja su prošle četiri godine, svake godine dolazio je San Fermin, svake godine Džejms je postajao sve slaviji u umetničkim krugovima, ali deca nikako da dođu. Amaja je nesvesno prinela ruku stomaku, zaštitničkim i čežnjivim pokretom. Ubrzala je korak dok nije prestigla grupu rumunskih doseljenica koje su se raspravljale na ulici, i nasmešila se kad je kroz otvore na ulaznoj kapiji ugledala svetlo u Džejmsovom ateljeu. Pogledala je na sat, bilo je skoro pola jedanaest a on je još radio. Otvorila je vrata, spustila ključeve na stari sto koji je služio kao polica i ušla u atelje kroz nekadašnji trem kuće, u kome je još stajao nekadašnji pod sa velikim oblim kamenovima, a vrata u podu vodila u zatvoreni hodnik, nekada korišćen kao ostava za vino ili

ulje. Džejms je prao komad sivog mermera u lavabou sa sapunjavom vodom. Osmehnuo se kad ju je spazio.

– Daj mi minut da izvadim ovu žabu iz vode i eto me.

Stavio je mermer na rešetku, prekrio ga platnom i obrisao ruke o belu kuvarsku kecelju u kojoj je obično radio.

– Kako je moja ljubav? Umorna?

Obujmio ju je rukama i osetila je da malaksava, kao i uvek kad ju je on grlio. Udahnula je miris njegovih grudi kroz džemper i odgovorila tek posle nekog vremena.

– Nisam umorna, ali dan je bio neobičan.

Odmakao se dovoljno da joj vidi lice.

– Pričaj mi.

– Pa, i dalje radimo na ubistvu devojke iz mog sela. Ispalo je da je njen slučaj dosta sličan jednom drugom od pre mesec dana, takođe u Elisondu, i zaključeno je da postoji veza između njih.

– Kakva veza?

– Izgleda da je ubica isti.

– O, bože, to onda znači da tamo negde neka životinja ubija devojke.

– Gotovo devojčice, Džejmse. Komesar je mene postavio na čelo istrage.

– Čestitam, inspektorko – kazao je ljubeći je.

– Nisu se svi mnogo obradovali, Montes to nije previše dobro primio. Mislim da se prilično naljutio.

– Ne obraćaj pažnju, znaš kakav je Fermin: dobar je čovek, ali prolazi kroz teške trenutke. Proći će ga, on te ceni.

– Ne znam...

– Ali ja znam, ceni te. Veruj mi. Jesi li gladna?

– Da li si nešto spremio?

– Naravno, šef kuhinje Vestford je spremio specijalitet kuće.